

Sygn. akt III AUa 465/12

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 30 października 2012 r.

Sąd Apelacyjny w Szczecinie - Wydział III Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Jolanta Hawryszko
Sędziowie:	SSA Barbara Białecka (spr.) SSO del. Beata Górka
Protokolant:	St. sekr. sąd. Edyta Rakowska

po rozpoznaniu w dniu 30 października 2012 r. w Szczecinie

sprawy J. K.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w G. W..

o przywrócenie renty w związku z chorobą zawodową

na skutek apelacji organu rentowego

od wyroku Sądu Okręgowego w Gorzowie Wlkp. VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

z dnia 23 kwietnia 2012 r. sygn. akt VI U 1548/11

uchyla zaskarżony wyrok i przekazuje sprawę do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w Gorzowie Wlkp. VI Wydziałowi Pracy i Ubezpieczeń Społecznych, pozostawiając temu Sądowi rozstrzygnięcie o kosztach instancji odwoławczej.

Sygn. akt III AUa 465/12

UZASADNIENIE

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. W.. decyzją z dnia 27 października 2011 roku odmówił ubezpieczonemu J. K. prawa do renty z tytułu choroby zawodowej.

Odwołanie od powyższej decyzji złożył ubezpieczony podając, że stan jego zdrowia nie pozwala na podjęcie zatrudnienia oraz, że bruceloza na którą choruje powoduje coraz większe spustoszenie w jego organizmie.

Organ rentowy wniósł o oddalenie odwołania.

Wyrokiem z dnia 23 kwietnia 2012 roku Sąd Okręgowy w Gorzowie Wlkp. zmienił zaskarżoną decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w G. W.. z dnia 27 października 2011 roku znak (...) w ten sposób, że przywrócił

ubezpieczonemu J. K. prawo do renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy w związku z chorobą zawodową na trwałe, od dnia 1 września 2011 roku.

Sąd pierwszej instancji ustalił, że J. K., urodził się (...)roku, ma wykształcenie średnie w zawodzie technologa przetwórstwa mięsnego. Pracował w zawodzie przez ponad 34 lata. W dniu 1 września 2000 roku stwierdzono u niego chorobę zawodową - brucelozę przewlekłą. Orzeczeniem z dnia 31 maja 2001 roku ustalono 20% uszczerbek na zdrowiu w związku z chorobą zawodową. Od dnia 22 maja 2001 roku do dnia 31 sierpnia 2011 roku pobierał rentę z tytułu częściowej niezdolności do pracy z tytułu choroby zawodowej. Kolejny wniosek o rentę z tytułu choroby zawodowej złożył w dniu 03 sierpnia 2011 roku.

Komisja Lekarska ZUS w Z. orzeczeniem z dnia 13 października 2011 roku nie uznała niezdolności do pracy ubezpieczonego w związku z chorobą zawodową.

W toku postępowania sądowego został dopuszczony dowód z opinii biegłego epidemiologa który, w opinii z dnia 26 stycznia 2012 roku uznał ubezpieczonego za częściowo, trwale niezdolnego do pracy w związku z chorobą zawodową.

Sąd Okręgowy po przytoczeniu treści art. 6 ust 1 pkt 6, art. 17 ust 1 ustawy z dnia 30 października 2002 r. o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych oraz art. 12 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych wskazał, że w ocenie biegłego epidemiologa wydającego opinie w sprawie, które Sąd uznał za wiążące w sprawie i na których oparł swoje rozstrzygnięcie, ubezpieczony był nadal trwale niezdolny do pracy w związku z chorobą zawodową oraz wyjaśnił, że oceniając uprawnienia rentowe odwołującego się należało brać pod uwagę wszystkie okoliczności, w tym posiadane kwalifikacje. Sąd wskazał, że ubezpieczony posiada wykształcenie średnie zawodowe - technolog produkcji mięsnej. W okresie zatrudnienia pracował w swoim zawodzie i w odniesieniu do takich kwalifikacji (umiejętności) należy oceniać jego zdolność do pracy. Zdaniem Sądu pierwszej instancji praca zgodna z kwalifikacjami ubezpieczonego, przy istniejących schorzeniach, nie była dopuszczalna. Sąd wskazał, że z opiniami biegłego epidemiologa nie zgodził się organ rentowy. Powoływał się na poprawę w stanie zdrowia skarżącego opisaną przez lekarzy tworzących komisję lekarską ZUS. W ocenie Sądu pierwszej instancji argument ten był całkowicie chybiony, choroba zawodowa ma charakter postępujący i oddziałuje negatywnie na inne narządy wewnętrzne ubezpieczonego upośledzając ich funkcję: kręgosłup, stawy, narząd słuchu. Komisja Lekarska nie odebrała od ubezpieczonego wywiadu zawodowego. Nie było zatem jasne jakie prace brała pod uwagę, przy orzekaniu zdolności do pracy skarżącego. Biegły epidemiolog nie stwierdził żadnej poprawy w stanie zdrowia ubezpieczonego. Taką poprawę stwierdził konsultant ZUS, ale nie miała ona potwierdzenia w dokumentach medycznych, w których znalazło potwierdzenie stanowisko biegłego sądowego. Biorąc pod uwagę wywiad zawodowy, Sąd Okręgowy uznał, że pracy średnio - ciężkiej, ubezpieczony nie był i nie jest w stanie wykonywać. Tym samym w ocenie Sądu pierwszej instancji brak było podstaw do odebrania mu świadczenia rentowego.

Sąd Okręgowy w trybie art. 217 § 2 k.p.c. pominął wniosek organu rentowego o powołanie kolejnych biegłych o specjalnościach ortopeda, reumatolog i neurolog. W ocenie Sądu opinie znajdujące się w aktach sprawy dostatecznie jasno wyjaśniały sporne okoliczności i nie było podstaw aby powoływać kolejnych biegłych. Zdaniem Sądu w sprawie wypowiedział się biegły specjalista, adekwatny do podstawowych schorzeń na które cierpi skarżący, uznając, że czynią one wnioskodawcę niezdolnym do pracy i organ rentowy tego poglądu nie zdołał obalić.

W świetle powyższych rozważań Sąd pierwszej instancji na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. orzekł jak w sentencji wyroku.

Apelację od wyroku Sądu Okręgowego wywiódł organ rentowy, zaskarżając go w całości oraz wnosząc o jego zmianę i oddalenie odwołania, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu do ponownego jej rozpoznania. Ponadto organ rentowy wniósł o zasądzenie od ubezpieczonego na rzecz organu rentowego kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Zaskarżonemu orzeczeniu apelujący zarzucił:

- naruszenie art. 227 k.p.c., polegające na pominięciu przez Sąd Okręgowy wyjaśnienia i ustalenia istotnej dla sprawy okoliczności dotyczącej w szczególności oceny u ubezpieczonego stopnia upośledzenia funkcji układu ruchu;

- naruszenie art. 233 § 1 k.p.c. i błąd w ustaleniach faktycznych w wyniku oddalenia i pominięcia przez Sąd Okręgowy wniosków dowodowych organu rentowego zawartych w piśmie procesowym organu rentowego z dnia 13 lutego 2012 r. i załączniku w postaci opinii Przewodniczącego Komisji Lekarskich organu rentowego z dnia 8 lutego 2012 r., o powołanie zespołu biegłych sądowych o specjalizacjach adekwatnych do schorzeń ubezpieczonego, tj. ortopedy, neurologa, reumatologa, medycyny pracy i biegłego sądowego o specjalności z zakresu chorób zakaźnych, skutkującego błędnym przyznaniem ubezpieczonemu prawa do spornego świadczenia.

W uzasadnieniu apelacji organ rentowy wskazał, że Sąd I instancji, pomijając wnioski organu o dopuszczenie dowodu z zespołu biegłych sądowych ortopedy, neurologa, reumatologa, medycyny pracy na okoliczność zgłoszonych przez organ rentowy zarzutów, błędnie orzekł o przyznaniu ubezpieczonemu prawa do spornego świadczenia, czym naruszył dyspozycję przepisu art. 227 k.p.c. Zdaniem apelującego powołanie wnioskowanego przez organ rentowy w piśmie procesowym z dnia 13 lutego 2012 r. dowodu z opinii w/w zespołu biegłych wynikało z konieczności ustalenia i wyjaśnienia istotnych okoliczności. Organ rentowy wskazał, że oceny stopnia upośledzenia funkcji poszczególnych układów, w tym narządu ruchu, powinni dokonać biegli sądowi o specjalizacjach adekwatnych do rodzaju schorzeń ubezpieczonego, a więc ortopeda, neurolog, reumatolog. Natomiast na podstawie opinii szczegółowych oceny stopnia zaawansowania schorzeń jako całości powinni dokonać biegli sądowi z zakresu medycyny pracy i chorób zakaźnych. Zdaniem apelującego powołanie wskazanych biegłych sądowych było w niniejszej sprawie uzasadnione tym bardziej, że powołany przez Sąd Okręgowy biegły sądowy epidemiolog orzekł w przypadku ubezpieczonego niezdolność na trwałe. Ponadto organ rentowy zarzucił, że z treści opinii biegłego sądowego epidemiologa z dnia 20 stycznia 2012 r. wynika, że biegły ten zajął w dużej części stanowisko niezgodne ze swoją specjalizacją, w szczególności dokonał oceny przy braku stanowiska biegłych sądowych o specjalnościach adekwatnych do oceny stopnia zaawansowania schorzeń u wnioskodawcy. Zdaniem apelującego w konsekwencji powyższych uchybień Sąd Okręgowy nie rozpoznał istoty sporu.

W odpowiedzi na apelację ubezpieczony wniósł o jej oddalenie.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja organu rentowego okazała się na tyle zasadna, że doprowadziła do uchylenia zaskarżonego orzeczenia i przekazania sprawy Sądowi Okręgowemu w Gorzowie Wlkp. do ponownego rozpoznania.

W ocenie Sądu Apelacyjnego, Sąd Okręgowy nie wyjaśnił wszystkich istotnych okoliczności dotyczących stanu zdrowia ubezpieczonego oraz kwestii, czy J. K. jest nadal osobą częściowo niezdolną do pracy w związku z chorobą zawodową, czy też doszło do poprawy stanu zdrowia ubezpieczonego w zakresie choroby zawodowej i w czym przejawia się poprawa jego stanu zdrowia w stosunku do okresu wcześniejszego, kiedy rentę pobierał.

W szczególności przeprowadzone postępowanie dowodowe nie uzasadnia przyjęcia, że niniejsza sprawa została należycie wyjaśniona do stanowczego rozstrzygnięcia. Sąd I instancji nie wyjaśnił istoty sprawy. Sąd Apelacyjny podnosi, iż prawidłowe rozstrzygnięcie każdej sprawy uzależnione jest od spełnienia przez Sąd meriti dwóch naczelných obowiązków procesowych, tj. przeprowadzenia postępowania dowodowego w sposób określony przepisami procesowymi oraz dokonania wszechstronnej oceny całokształtu okoliczności ujawnionych w toku rozprawy głównej. Rozstrzygnięcie to winno również znajdować poparcie w przepisach prawa materialnego, adekwatnych do poczynionych ustaleń faktycznych. Kontrola zaskarżonego wyroku doprowadziła do wniosku, iż w przedmiotowej sprawie Sąd I instancji nie wyjaśnił wszystkich istotnych okoliczności dla rozstrzygnięcia sprawy, w szczególności zaś orzekł na niepełnym materiale dowodowym. Poczyniona przez Sąd I instancji ocena zebranego materiału dowodowego okazała się dowolna, a nie swobodna i tym samym naruszyła granice zakreślone w art. 233 § 1 k.p.c.

W przedmiotowej sprawie przedmiotem sporu pozostawała kwestia, czy J. K., któremu do dnia 31 sierpnia 2011 roku przysługiwało prawo do renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy z powodu choroby zawodowej, jest nadal osobą częściowo niezdolną do pracy w związku z tą chorobą, czy też jego niezdolność do pracy ustała.

Podstawę prawną rozstrzygnięcia w niniejszej sprawie stanowią przepisy art. 107 i art. 12 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych w związku z art. 6 ust. 1 pkt 6 i art. 17 ust. 1 ustawy z dnia 30 października 2002 r. o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych (Dz.U. Nr 167, poz. 1322 j.t. z 2009 r.).

Zgodnie z treścią art. 12 ustawy o emeryturach i rentach z FUS niezdolną do pracy w rozumieniu ustawy jest osoba, która całkowicie lub częściowo utraciła zdolność do pracy zarobkowej z powodu naruszenia sprawności organizmu i nie rokuje odzyskania zdolności do pracy po przekwalifikowaniu. Całkowicie niezdolną do pracy jest osoba, która utraciła zdolność do wykonywania jakiegokolwiek pracy. Częściowo niezdolną do pracy jest osoba, która w znacznym stopniu utraciła zdolność do pracy zgodnej z poziomem posiadanych kwalifikacji. Z brzmienia przepisu art. 13 przywołanej ustawy wynika, że przy ocenie stopnia i trwałości niezdolności do pracy oraz rokowania co do odzyskania zdolności do pracy uwzględnia się stopień naruszenia sprawności organizmu oraz możliwości przywrócenia niezbędnej sprawności w drodze leczenia i rehabilitacji, możliwość wykonywania dotychczasowej pracy lub podjęcia innej pracy oraz celowość przekwalifikowania zawodowego, biorąc pod uwagę rodzaj i charakter dotychczas wykonywanej pracy, poziom wykształcenia, wiek i predyspozycje psychofizyczne. Przepisy z art. 13 ust. 2 i ust. 3 stanowią, że trwałą niezdolność do pracy orzeka się, jeżeli według wiedzy medycznej nie ma rokowań odzyskania zdolności do pracy, zaś okresową niezdolność do pracy orzeka się, jeżeli według wiedzy medycznej istnieją rokowania odzyskania zdolności do pracy. Odnosząc się do niekwestionowanych ustaleń faktycznych, podstawa prawna rozstrzygnięcia wymaga nadto uzupełnienia o dyspozycję normy z przepisu art. 107 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, na podstawie którego prawo do świadczeń uzależnionych od niezdolności do pracy oraz wysokość tych świadczeń ulega zmianie, jeżeli w wyniku badania lekarskiego, przeprowadzonego na wniosek lub z urzędu, ustalono zmianę stopnia niezdolności do pracy, brak tej niezdolności lub ponowne jej powstanie.

Doniosłe znaczenie w konstrukcji częściowej niezdolności do pracy ma podkreślenie, że chodzi o ocenę zachowania zdolności do wykonywania nie jakiegokolwiek pracy, lecz pracy „zgodnej z poziomem posiadanych kwalifikacji”. Ubezpieczony może być uznany za częściowo niezdolnego do pracy, gdy zachował zdolność do wykonywania jakiegokolwiek pracy (na przykład pracy wymagającej niższych albo niewymagającej w ogóle jakichkolwiek kwalifikacji), lecz jednocześnie utracił w znacznym stopniu zdolność do pracy, do której posiada kwalifikacje. Wyjaśnienie treści pojęcia „pracy zgodnej z poziomem posiadanych kwalifikacji” wymaga uwzględnienia zarówno kwalifikacji formalnych (czyli zakresu i rodzaju przygotowania zawodowego udokumentowanego świadectwami, dyplomami, zaświadczeniami), jak i kwalifikacji rzeczywistych (czyli wiedzy i umiejętności faktycznych, wynikających ze zdobytego doświadczenia zawodowego). Przy ocenie niezdolności do pracy dla celów rentowych bardziej istotne są kwalifikacje rzeczywiste, gdyż ocena ta sprowadza się do stwierdzenia, w jakim stopniu wiedza i umiejętności, którymi dysponuje ubezpieczony, mogą być wykorzystane przez niego w pracy pomimo zaistniałych ograniczeń sprawności organizmu (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 15 września 2006 r. I UK 103/06, OSNP 2007/17-18/261).

W wyroku z dnia 24 sierpnia 2010 r. (I UK 64/10, Lex nr 653663) Sąd Najwyższy wskazał, że przy ocenie niezdolności do pracy w myśl art. 12 ustawy emerytalnej o tej niezdolności nie przesądza wyłącznie ocena medyczna stwierdzająca występowanie określonych jednostek chorobowych i ich wpływ na funkcjonowanie organizmu człowieka, tylko decydujące znaczenie ma ocena prawna dokonana w oparciu o okoliczności natury medycznej i okoliczności innej natury, w tym zwłaszcza poziom kwalifikacji ubezpieczonego, możliwości zarobkowania w zakresie tych kwalifikacji, możliwość wykonywania dotychczasowej pracy lub podjęcia innej pracy oraz celowość przekwalifikowania zawodowego, biorąc pod uwagę rodzaj i charakter dotychczas wykonywanej pracy, poziom wykształcenia, wiek i predyspozycje psychofizyczne. Tym samym składająca się z powyższych elementów ocena stanowiąca subsumcję stanu faktycznego do norm prawnych, należąca do wyłącznej kompetencji sądu, pozwala uznać osobę za niezdolną w świetle powołanej wyżej ustawy i pozwala określić stopień tej niezdolności. Samo naruszenie

sprawności organizmu ustalone na podstawie wiadomości specjalnych przez biegłych sądowych nie daje możliwości stwierdzenia niezdolności do pracy.

W niniejszej sprawie Sąd Okręgowy zasięgnął opinii biegłego sądowego z zakresu epidemiologii celem ustalenia, czy J. K. jest niezdolny do pracy.

W przeprowadzonej w sprawie opinii z dnia 26 stycznia 2012 roku wynika, że biegły sądowy z zakresu epidemiologii M. K. rozpoznając u ubezpieczonego brucelozę przewlekłą, zwyrodnienie kręgosłupa z zespołem bólowym w przebiegu brucelozy, dyskopatię szyjną VC3/4, VC4/5, VC6/7, zespół bólowy wielostawowy w przebiegu brucelozy, zespół rzekomo nerwicyowy w przebiegu brucelozy, niedosłuch obustronny w przebiegu brucelozy, stan po operacji prostaty z powodu raka prostaty, nietrzymanie moczu, kamicy nerkową i nadciśnienie tętnicze uznał, że ubezpieczony jest nadal po dniu 31 sierpnia 2011 roku trwale częściowo niezdolny do pracy w związku z chorobą zawodową.

Biegły sądowy wskazał, że proces chorobowy w przebiegu brucelozy przewlekłej ma charakter zmian postępujących i nieodwracalnych. Choroba przejawia się zwykle dolegliwościami ze strony układu ruchu, takimi jak bóle kręgosłupa. Stopniowo w proces chorobowy zostają włączone duże stawy kończyn. Zmiany w kośćcu mają charakter zwyrodnieniowy. Na drugim miejscu występują uszkodzenia układu nerwowego: zespoły nerwicowe, uszkodzenia nerwów słuchowych. Biegły wyjaśnił, że ubezpieczony leczy się z powodu brucelozy przewlekłej od 1992 roku. Decyzją Powiatowego Inspektora Sanitarnego z września 2000r. u wnioskodawcy stwierdzono chorobę zawodową brucelozę przewlekłą. Zespół bólowy korzonkowy kręgosłupa odcinka lędźwiowo krzyżowego, zespół rzekomo nerwicyowy w przebiegu brucelozy był rozpoznany w oddziale zakaźnym w dniu 1 lutego 2001 roku. Zaświadczenie o stanie zdrowia z Poradni Chorób Odzwierzęcych w G. W.. z dnia 29 lipca 2011 r. potwierdza, że nadal toczy się przewlekły proces chorobowy - brucelozą przewlekłą. Biegły stwierdził, że choroba postępując uszkodziła wiele funkcji organizmu ubezpieczonego oraz spowodowała trwałą częściową niezdolność do pracy w związku z chorobą zawodową po dniu 31 sierpnia 2011 roku.

W opinii uzupełniającej z dnia 12 marca 2012 roku biegły sądowy z zakresu epidemiologii, ustosunkowując się do zastrzeżeń organu rentowego podniesionych w piśmie z dnia 13 lutego 2012 roku wyjaśnił, że posiada specjalizację z zakresu epidemiologii II stopnia, w której zakres wchodzi nauka o chorobach zakaźnych co uprawnia go do medycznej oceny zakażeń drobnoustrojami chorobotwórczymi oraz wpływu tych zakażeń na organizm ludzki.

Ponadto biegły wskazał, że nie doszło do poprawy stanu zdrowia ubezpieczonego. W przebiegu brucelozy przewlekłej są uszkodzenia narządu ruchu i układu nerwowego. Uszkodzenia tych narządów wystąpiły przed dziesięciu laty. Było to podstawą do uznania przez ZUS 20% uszczerbku na zdrowiu i orzeczenia częściowej niezdolności do pracy w związku z chorobą zawodową. Skarżący jest ciągle leczony przez lekarzy specjalistów i na dowód tego przedłożył aktualne zaświadczenia o stanie zdrowia. Z dokumentacji medycznej i przeprowadzonego badania wynika, że stan zdrowia skarżącego nie uległ poprawie gdyż zmiany destrukcyjne w układzie ruchu jak i w układzie nerwowym są nieodwracalne. Zdaniem biegłego sugestie organu rentowego o poprawie zdrowia ubezpieczonego nie znajdują uzasadnienia w aktualnej ocenie stanu jego zdrowia. Nadal jest znacznie upośledzona sprawność do pracy. W związku z tym w ocenie biegłego częściowa niezdolność do pracy w związku z chorobą zawodową jest trwałą.

Na rozprawie w dniu 23 kwietnia 2012 roku biegły sądowy z zakresu epidemiologii M. K. podtrzymując swoją opinię podstawową, wskazał, że ubezpieczony choruje na brucelozę przewlekłą. Choroba ta powoduje zmiany w układzie ruchu, kręgosłup, stawy, kończyn oraz atakuje też układ nerwowy powodując uszkodzenie nerwów słuchowych. Biegły wyjaśnił, że jako kwalifikacje ubezpieczonego przyjął technolog przy przetwórstwie mięsa. Biegły uznał trwałą częściową niezdolność do pracy ubezpieczonego w związku z chorobą zawodową, gdyż choroba ma charakter postępujący, destrukcyjny i nie rokuje wyleczenia, biorąc pod uwagę wiek ubezpieczonego - lat 64. Według biegłego schorzenia w postaci raka prostaty, czy cukrzycy mają inne przyczyny i nie są związane z chorobą zawodową.

Sąd Okręgowy za podstawę rozstrzygnięcia przyjął opinie biegłego sądowego z zakresu jednej specjalności pomimo tego, że biegły specjalista epidemiolog, zaprezentował w swoich opiniach stanowisko dotyczące oceny stanu zdrowia

ubezpieczonego pod względem ortopedycznym i neurologicznym, a zatem wykraczające poza zakres posiadanej przez biegłego specjalności z zakresu chorób zakaźnych.

Sąd Okręgowy nie wyjaśnił przy tym, na jakiej podstawie doszedł do wniosku, że opinia biegłego sądowego z zakresu epidemiologii jest wiarygodna w części odnoszącej się do występujących u ubezpieczonego schorzeń narządu ruchu, układu nerwowego, reumatologicznych.

Sąd pierwszej instancji błędnie pominął, że biegły epidemiolog mógł wypowiadać się jedynie co do samej choroby zawodowej ubezpieczonego, natomiast rozpoznanie i opiniowanie co do skutków tej choroby zawodowej powinno należeć do biegłych posiadających odpowiednie kwalifikacje.

W kwestii dotyczącej ustalenia, czy skutkiem choroby zawodowej ubezpieczonego były schorzenia narządu ruchu, układu nerwowego, reumatologiczne, czy też laryngologiczne powinni zatem wypowiedzieć się biegli odpowiednich specjalności.

Wskazać w tym miejscu należy, że zgodnie z art. 278 § 1 k.c. sąd procesowy zasięga opinii biegłego jeżeli stwierdzenie okoliczności mających istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy wymaga wiadomości specjalnych. Chodzi zatem o tego rodzaju okoliczności, które wykraczają poza normalną wiedzę, jaką dysponuje sąd; miernikiem jest tu poziom wiedzy człowieka wykształconego o odpowiednim doświadczeniu życiowym.

W orzecznictwie podkreśla się, że zadaniem biegłego jest udzielenie sądowi, na podstawie posiadanych wiadomości fachowych i doświadczenia zawodowego, informacji i wiadomości niezbędnych do ustalenia i oceny okoliczności sprawy. Sąd nie jest związany opinią biegłego w zakresie jego wypowiedzi w kwestiach wykraczających poza zakres jego specjalności. Jeżeli biegły zamieści w opinii także wypowiedzi z przekroczeniem granic swoich kompetencji, sąd powinien je pominąć. Nie dyskwalifikuje to jednak całości opinii biegłego. Wskazać należy, że opinia biegłego podlega, jak inne dowody, ocenie według art. 233 § 1 k.p.c., lecz co odróżnia ją pod tym względem, to szczególne dla tego dowodu kryteria oceny, które stanowią: poziom wiedzy biegłego, podstawy teoretyczne opinii, sposób motywowania sformułowanego w niej stanowiska oraz stopień stanowczości wyrażonych w niej ocen, a także zgodność z zasadami logiki i wiedzy powszechnej (wyrok Sądu Najwyższego z 15 listopada 2002 r., V CKN 1354/00, LEX nr 77046).

Jakkolwiek opinia biegłego sądowego M. K. oparta jest na wiadomościach specjalnych to podlega ona ocenie sądu czy biegły przedstawiając tok rozumowania prowadzący do sformułowanych w niej wniosków, nie przekroczył granic swoich kompetencji, z punktu widzenia posiadanych przez biegłego kwalifikacji.

Sąd Okręgowy nie powinien skorzystać z tych elementów opinii biegłego sądowego M. K., które wymagały wiadomości biegłych z zakresu innych specjalności, a taką kwestią jest ocena stanu zdrowia ubezpieczonego pod względem ortopedycznym, neurologicznym, reumatologicznym. Sąd nie powinien także pominąć opinii biegłego z zakresu medycyny pracy, jeżeli chodzi o uzyskanie specjalnych wiadomości medycznych w zakresie podstawowej przesłanki przysługiwania uprawnień rentowych, jaką jest prawna ocena wpływu aktualnego stanu zdrowia ubezpieczonego na zdolność do wykonywania pracy zgodnej z poziomem kwalifikacji.

Zdaniem Sądu Apelacyjnego taka ocena nie może być abstrakcyjna i oderwana od kompleksowej oceny stanu zdrowia ubezpieczonego opartej na wiadomościach specjalnych pochodzących od biegłych o specjalnościach adekwatnych do schorzeń występujących u ubezpieczonego.

Wbrew zastrzeżeniom organu rentowego zawartym w piśmie z dnia 8 lutego 2012 roku, w którym wskazał, że biegły zajął w dużej części stanowisko niezgodne ze swoją specjalnością, co oznacza, że opinia może zawierać błędy w ocenie stopnia zaawansowania schorzeń ubezpieczonego, tym bardziej, że z analizy odchyleń stwierdzonych badaniami przez biegłego nie wynika znaczny stopień upośledzenia funkcji układu ruchu oraz, że biegły mimo braku specjalizacji określił trwałość częściowej niezdolności ubezpieczonego do pracy, Sąd Okręgowy nie dostrzegł konieczności dopuszczenia dowodu ze wspólnej opinii lekarza ortopedy, neurologa, reumatologa i medycyny pracy w celu wyjaśnienia spornych kwestii, co jest niewątpliwie uchybieniem Sądu I instancji.

Wprawdzie sąd nie ma obowiązku dopuszczenia dowodu z opinii kolejnych biegłych, w każdym wypadku, gdy złożona opinia jest niekorzystna dla strony, ale ma obowiązek dopuszczenia takiego dowodu wówczas, gdy zachodzi tego potrzeba, w szczególności, gdy w sprawie nie zostały wyjaśnione okoliczności wymagające wiadomości specjalnych (podobnie w wyroku Sądu Najwyższego z dnia 2 lutego 2010 r. w sprawie II UK 172/09 - LEX nr 584202, w wyroku z dnia 8 lutego 2002 r., w sprawie II UKN 112/01 - OSNP 2003 nr 23, poz. 580).

Odmowa dopuszczenia przez Sąd pierwszej instancji dowodu z opinii dodatkowych biegłych byłaby uzasadniona, gdyby dotychczas wydane opinie były sporządzone przez biegłych o specjalnościach odpowiadających schorzeniom ubezpieczonego, jednak taka sytuacja nie wystąpiła w niniejszej sprawie.

Błędne pominięcie zawnioskowanego przez organ rentowy dowodu z opinii innych biegłych uniemożliwiło poczynienie w sprawie ustalenia czy stan zdrowia ubezpieczonego pozwala na wykonywanie przez niego pracy zgodnej z poziomem posiadanych kwalifikacji.

Reasumując Sąd Apelacyjny uznał, iż Sąd Okręgowy w niewystarczający sposób przeprowadził postępowanie dowodowe w sprawie i nie wyjaśnił wszystkich istotnych okoliczności dla jej prawidłowego rozstrzygnięcia. Zdaniem Sądu Apelacyjnego wskazane wyżej uchybienia i braki nie mogą zostać konwalidowane przez Sąd II instancji na etapie postępowania apelacyjnego, co musiało skutkować uchYLENIEM zaskarżonego wyroku.

Przy ponownym rozpoznaniu sprawy konieczne jest o ile to będzie możliwe przeprowadzenie dowodu z łącznej opinii biegłych z zakresu neurologii, ortopedii, reumatologii i medycyny pracy na okoliczność czy ubezpieczony jest nadal, po dniu 31 sierpnia 2011 roku chociażby częściowo niezdolny do pracy zgodnej z poziomem posiadanych kwalifikacji w związku z chorobą zawodową. Sąd winien również ustalić czy stan zdrowia ubezpieczonego po 31 sierpnia 2011 rok uległ poprawie i w czym się poprawa przejawia, czy też nadal stan zdrowia utrzymuje się na poziomie, który dawał ubezpieczonemu prawo do renty z tytułu niezdolności do pracy.

Dopiero tak uzupełniony materiał dowodowy pozwoli na dokonanie jednoznacznej oceny wpływu aktualnego stanu zdrowia ubezpieczonego na możliwość wykonywania pracy oraz ostateczne ustalenie prawa ubezpieczonego do dochodzonego świadczenia, co w konsekwencji umożliwi wydanie końcowego orzeczenia, nadającego się do merytorycznej weryfikacji.

Mając na uwadze powyższą argumentację Sąd Apelacyjny w oparciu o art. 386 § 4 k.p.c. uchylił zaskarżony wyrok i przekazał sprawę do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w Gorzowie Wlkp. VI Wydziałowi Pracy i Ubezpieczeń Społecznych, pozostawiając temu Sądowi rozstrzygnięcie o kosztach instancji odwoławczej.

SSO del. Beata Górńska SSA Jolanta Hawryszko SSA Barbara Białecka